

EVALUERINGSRAPPORT FOR FÆLLES FAGLIGE BEGREBER

Disposition

1. Indledning
2. Fælles Faglige Begrebers leverancer
3. Evaluering af projektets kommunikation
4. Kommunal spørgeskemaundersøgelse
5. Potentialer og perspektiver på videreudvikling af projektet

1. Indledning

Den 1. januar 2017 startede KL projektet Fælles Faglige Begreber (FFB). Projektet var i sine første to faser en del af den fælleskommunale digitaliseringsstrategi 2016-2020 og den fælles offentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020. Projektets fase 3 og 4 er færdiggjort i regi af den fælleskommunale strategi.

Denne evalueringsrapport samler op på hvad baggrunden for igangsættelse af et stort datastandardiseringsprojekt på det specialiserede voksenområde i kommunerne var, og hvor langt projektet er nået i de fem år. Ved Fælles Faglige Begrebers afslutning, som udviklingsprojekt i KL, er den overordnede status, at de grundlæggende datastandardiserende leverancer er udviklet, Komponent udbyder undervisning til kommunerne i Voksenudredningsmetodens version 2 og Fælles Faglige Begreber og de fleste af de fagsystemer, som kommunerne arbejder i, understøtter i dag helt eller delvist datastandarden.

De første kommuner implementerede Fælles Faglige Begreber i løbet af sommeren 2021, og ved afslutningen af Fælles Faglige Begreber som udviklingsprojekt i KL har 8 kommuner implementeret. Resten af kommunerne og flere private og regionale sociale tilbud planlægger implementering af Fælles Faglige Begreber de kommende år. Ved udgangen af 2021 har i alt 23 hold fordelt på 15 kommuner modtaget undervisning i FFB og VUM 2.0 ved Komponent.

Det betyder at denne evalueringsrapport primært kan undersøge kommunernes meget tidlige erfaringer og deres fremtidige forventninger til, hvilke forskelle Fælles Faglige Begreber vil få for det faglige myndighedsarbejde samt samarbejdet mellem myndighed og sociale tilbud. Rapportens formål er således to-sidet. På den ene side skal evalueringen anvendes til at give viden videre til den kommende forvaltning af Fælles Faglige Begreber som både skal håndtere en god understøttelse af kommunernes implementering af Fælles Faglige Begreber de kommende år og en hensigtsmæssig forvaltning af datastandarden. På den anden side skal evalueringen give viden tilbage til kommende fælleskommunale datastandardiseringsprojekter i KL.

I 2017 havde langt de fleste kommuner implementeret voksenudredningsmetoden (VUM) i myndighedsarbejdet og mange arbejdede med forskellige supplerende metoder og værktøjer i dialogen med borgerne. En række kommuner var desuden kommet langt med at dokumentere effekterne af de sociale indsatserne, så det blev muligt i højere grad at følge borgernes udvikling. Men kommunerne oplevede fortsat en række udfordringer, som i særlig grad udspringer af, at gennemsnitligt halvdelen af borgerne modtager hjælp fra sociale tilbud hos en anden leverandør – nemlig en anden kommunes tilbud, et privat tilbud eller et regionalt tilbud. Derfor er der brug for et stærkt digitalt og dataunderstøttet fællesskab der går på tværs af kommuner og tilbud. Det blev afsættet for igangsættelsen af Fælles Faglige Begreber.

- ❖ Behov for større sammenhæng og fælles sprog om borgerens tilstand på tværs af myndigheder, udfører og aktører inden for socialområdet.
- ❖ Behov for mere ensartet systematik i dokumentationspraksissen og i opfølgningen på effekt af indsatserne i det enkelte borgerforløb og i forhold til at kunne sammenligne effekten af tilbud og indsatser både kommunalt og tværkommunalt.
- ❖ Svingende datakvalitet der vanskeliggøre den faglige og økonomiske styring af området i den enkelte kommune og i sammenligningen af nøgletal og tendenser på socialområdet på tværs af kommunerne.
- ❖ Behov for bedre samarbejde, mere koordination og fælles sprog om borgerne med de øvrige kommunale fagområder – eksempelvis med børneområdet og beskæftigelsesområdet.

Fælles Faglige Begreber er en faglig fælleskommunal datastandard, der indeholder:

Standardiserede begreber for borgernes: Funktioner og forhold, Omgivelser, Aktivitet og deltagelse

En score (0-4) på Aktivitet og deltagelse

Borgerens støttebehov

Indsatsmål: Måltype, Forventet funktionsevneniveau

Social indsats: Målgruppe, Ydelse, Tilbud

2. Fælles Faglige Begrebers leverancer

Bygger på en bred afdækning af
kommunernes praksis

Afdækning af praksis

3 workshops rundt i landet
67 kommuner
133 deltagere

Workshops om udfordringer på
det specialiserede socialområde
for voksne og løsninger på disse.

4 kommuner
tog imod os til interviews af
3 borgere
4 medarbejdere fra myndighed og
4 medarbejdere fra udfører

Indsigt i problematikker og lokale tiltag
via observationsbesøg, brugerrejser,
interviews og efterfølgende
kvalificerende workshops

6 gange har
kontaktpersonnetværket
assisteret med kortlægninger og
spørgeskemaer

- ✧ VUM praksis og IT-fagsystemslandskab
- ✧ Afdækning af indsatskataloger
- ✧ Afdækning af funktionsevnetilstande
- ✧ Udvikling af funktionsevneguide
- ✧ Skala til angivelse af borgernes støttebehov
- ✧ Ibrugtagning af SEL §§ 82 a-d

8 kommuner og it-leverandørerne
Dedalus (tidligere DXC), KMD og
EG deltog i pilottest

Afprøvning og test af samarbejds- og
dokumentationspraksis og projektets
begrebsklassifikationer

Afdækning af begreber

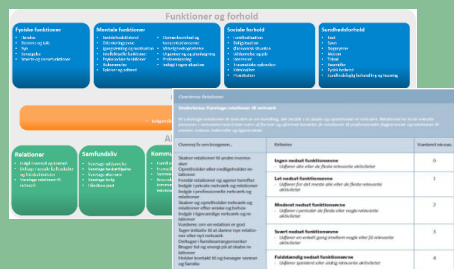
Fælles Faglige Begrebers to centrale byggeblokke er klassifikationerne med begreber for funktionsevne og sociale indsatser. Projektsekretariatet har prioriteret tæt involvering af den kommunale praksis i udviklingen af begrebssættene.

- Sekretariatet anmodede projektets kontaktpersonnetværk om at sende relevante faglige redskaber og materialer, beskrivelser over lokale initiativer mv. Samtidig satte sekretariatet gang i informationssøgning på etablerede sider med terminologier, standarder og lignende.
- Efterfølgende stod sekretariatet med en stor mængde materiale, som blev databehandlet, kategoriseret og analyseret. Resultatet viste at der benyttes mange forskellige terminologier, som kommunerne har tilpasset til lokale forhold med yderligere eller justerede fagudtryk.
- Sekretariatet inviterede fagpersoner fra i alt 43 kommuner samt Socialstyrelsen med til en række workshops med det formål at kvalitetssikre indhold og opsætning af de endelige begrebssæt. Begreberne blev siden udstyret med såkaldte UUID-koder og lagt på projektets klassifikationsserver, hvorfra de distribueres til it-fagsystemerne.

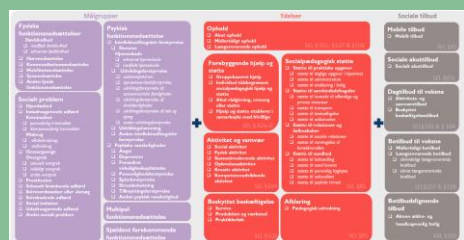

Fælles Faglige Begrebers leverancer

Klassificerede begreber for funktionsevne og en Funktionsevneguide

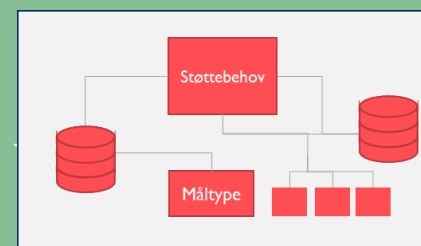
Klassificerede begreber for sociale indsatser

En samarbejds- og dokumentationspraksis

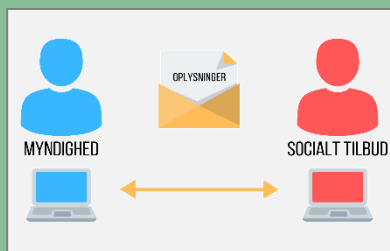
Diverse metodeklassifikationer

En uddata-specifikation

[illegible]

Beskedstandarder til system til system-kommunikation

En juridisk vejledning

Komponent-udbudt kursus i FFB og VUM 2.0

En implementeringsguide

Et business case-værktøj

3. Projektets kommunikation

Evaluering af projektets kommunikationsstrategi

Kommunikationsstrategien har bestået af en vifte af forskellige platforme med henblik på at viden om projektet effektivt skulle brede sig i kommunerne og hos andre relevante aktører.

Kommunikationen har foregået via:

- Kvartalsvise nyhedsbreve
- En hjemmeside
- Halvårlige netværksmøder
- Et netværk bestående af en kontaktperson i hver kommune
- Dialogplatformen Yammer
- Tilstedeværelse i kommuner, på konferencer mv. med præsentationer om projektet
- Løbende dialog med områdets it-fagsystemsleverandører

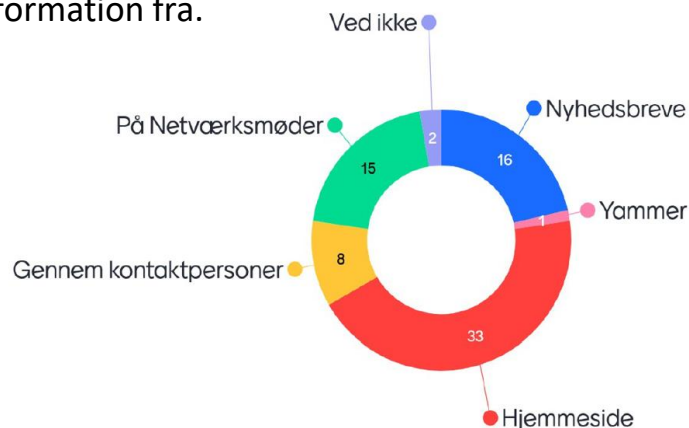
På projektets netværksmøde i august 2021 blev deltagerne spurgt til deres oplevelse af projektets generelle kommunikation og kommunikationsplatforme, samt ønsker til fremtidige netværksaktiviteter. De næste tre sider indeholder et udpluk af netværksdeltagernes udsagn og ønsker.

Hvor har I primært fået eller fundet information om FFB?

75 deltagere på netværksmøde om Fælles Faglige Begreber i august 2021 besvarede spørgsmålet i en Mentimeter-målingen.

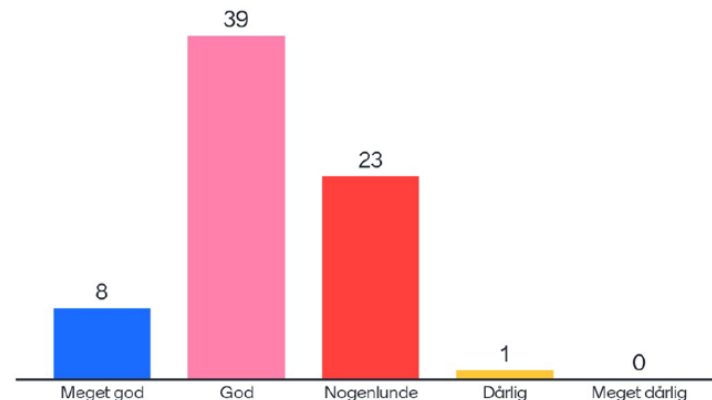
Besvarelserne indikerer at projektets undersider på kl.dk/ffb har været den platform, som flest respondenter har benyttet til at finde information om FFB. Netværksmøderne og de kvartalsvise nyhedsbreve har ligeledes været nyttige kilder til information. Projektet kontaktpersoner har været til nogen gavn i den primære informationsdeling, mens Yammer viser sig ikke at være en platform, som kommunerne primært henter sin information fra.

Hvordan synes I generelt at kommunikationen fra projektet har været?

71 deltagere på netværksmøde om Fælles Faglige Begreber i august 2021 besvarede spørgsmålet i en Mentimeter-målingen.

Hovedparten svarer at kommunikationen fra projektet har været hhv. god eller nogenlunde, mens 8 svarer at kommunikationen har været meget god. Kun én svarer at den har været dårlig.

Hvad kunne vi have gjort bedre i vores kommunikation?

Hvad har vi gjort godt i vores kommunikation?

Yammer fungerer rigtig godt.

Optagelse af møder er meget værdifuldt

Yammer fungerer mindre godt

Mere fokus på de opgaver vi står overfor i implementeringen

Udarbejde en vejledning til yammer

Godt med oplæg fra praktikere fra kommunerne

Materialet ligger et sted, hvor det er let at tilgå. Derudover er det godt med disse netværksmøder, hvor materialet bliver uddybet.

FFB er utroligt fluffy. Måske kunne noget af jeres kommunikation "trykprøves" på udenforstående.

At møder bliver optaget - det kan vores it leverandør så tænker også i burde kunne

Overskuelige modeller

Relevante oplæg

Oplæg med kommuner om deres praksis har været nyttigt

Alle slides fra onlinemøderne er let tilgængelige efterfølgende.

God hjemmeside

Møder optages

Gerne udarbejde noget e- learning

Godt med relativ hyppig information og praktiske eksempler. En lidt lettere adgang til chat/Yammer kunne have været godt - vi anvender ellers ikke Yammer i kommunen.

Kunne have været rart med e-learning

Hvilken form vil I gerne have netværksaktiviteterne tager fremover, og hvad vil I gerne have ud af dem?

Kombination af virtuelt/fysisk fremmøde

Konkrete praksis oplæg

Det fungerer fint virtuelt. Men gerne med mere interaktion og erfaringsudveksling

Virtuelt oftest og 1 årligt fysisk møde

Virtuelt er bedst

How to/how not to - erfaringsdeling

Skiftende fysiske og digitale møder. Indhold: Fokus på konkret implementering og erfaringsdeling ned i detaljen med fordele og ulemper.

Rigtig godt med fordelingen af oplæg idag - konkrete kollegaer fra kommuner og oplæg fra styrelsen og KL/virtuelle møder er praktiske og kan sagtens være en delvis løsning med virtuelle møder/nogle fysiske

En blanding af nogle som online møder og andre som fysiske møder

virtuelle møder fungerer godt og så skal vi ikke bruge tid på transport.

Oplæg ift. praksis i hverdagen

Networking

Hvis vi der skal holdes fysisk møde skal det være midt i dk og ikke altid på sjælland

Oplæg fra praksis

Kommuneoplæg er mega brugbart

Udveksling af erfaringer - hvad skal vi, og hvad skal vi ikke

4. Kommunalt spørgeskema

Kommunalt spørgeskema

Som led i den afsluttende evaluering af projektet sendte sekretariatet et spørgeskema ud til kommunerne via nyhedsbrev kontaktpersonnetværket.

I alt besvarede 42 kommuner spørgeskemaet helt eller delvist.

Spørgeskemaet bestod af både kvantitative spørgsmål samt muligheden for at komme med kvalitative kommentarer.

Der var i alt 19 spørgsmål omhandlende kommunernes forventede udbytte af projektet på sigt, implementeringsgrad, brug af materialer m.m..

Ibrugtagning af kerneleverancer

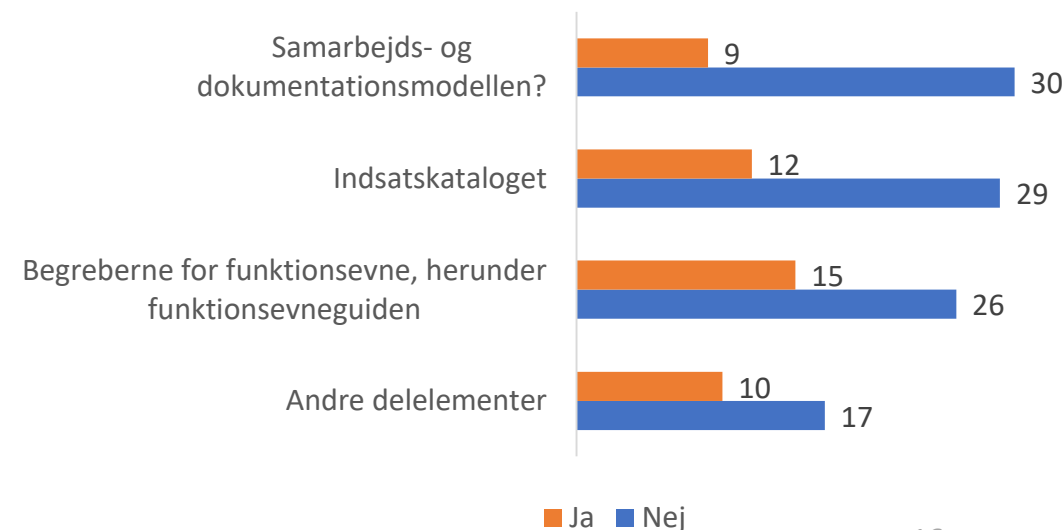
I spørgsmålene om brugen af forskellige materialer svarer de fleste kommuner, at de ikke har taget materialerne i brug. Flest er begyndt at anvende begreberne i funktionsevnekataloget og indsatskataloget, mens en mindre andel har taget samarbejds- og dokumentationsmodellen i brug.

Dette indikerer, at en del kommuner, på trods af manglende it-understøttelse af FFB's kerneleverancer, har valgt at tage centrale elementer i FFB i brug i den faglige praksis.

Projektet har kendskab til en række kommuner, som tidligt er begyndt at forholde sig til og tilegne sig leverancerne. Deres vurdering er, at de står på et mere motiveret og bedre informeret grundlag, når den tekniske fagsystemsimplementering påbegyndes i deres kommuner.

Er I gået i gang med at bruge disse elementer?

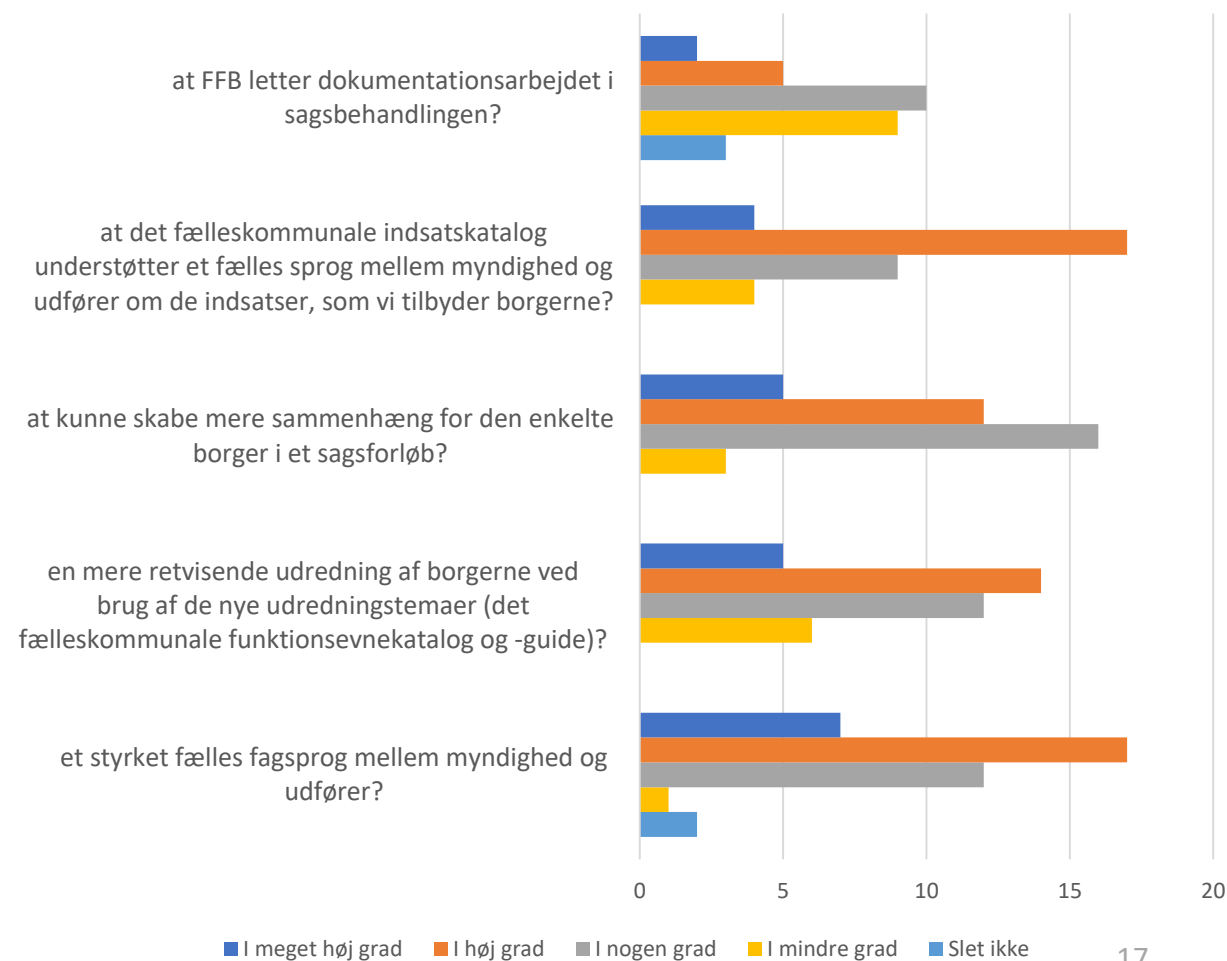

Oplevede eller forventede faglige gevinster

I spørgsmålene om forventede eller oplevede gevinster ved implementering af Fælles Faglige Begreber svarer de fleste, at de i høj eller nogen grad forventer gevinster ved FFB. Dette gælder særligt ift. sammenhængen mellem myndighed og udfører, et styrket fælles fagsprog samt en mere retvisende udredning.

En del kommuner oplever eller forventer at FFB i mindre grad, nogen grad eller slet ikke letter dokumentationsarbejdet. Hensigten med FFB er, at der skal dokumenteres bedre, men ikke i mindre omfang. Realiseringen af denne gevinst har lidt længere udsigter, da det kræver it-understøttelse og en vis fortrolighed med den nye praksis. Fremtidige implementerings-aktiviteter kan derfor med fordel vægte at kommunikere det budskab.

I hvilken grad oplever I eller forventer I...

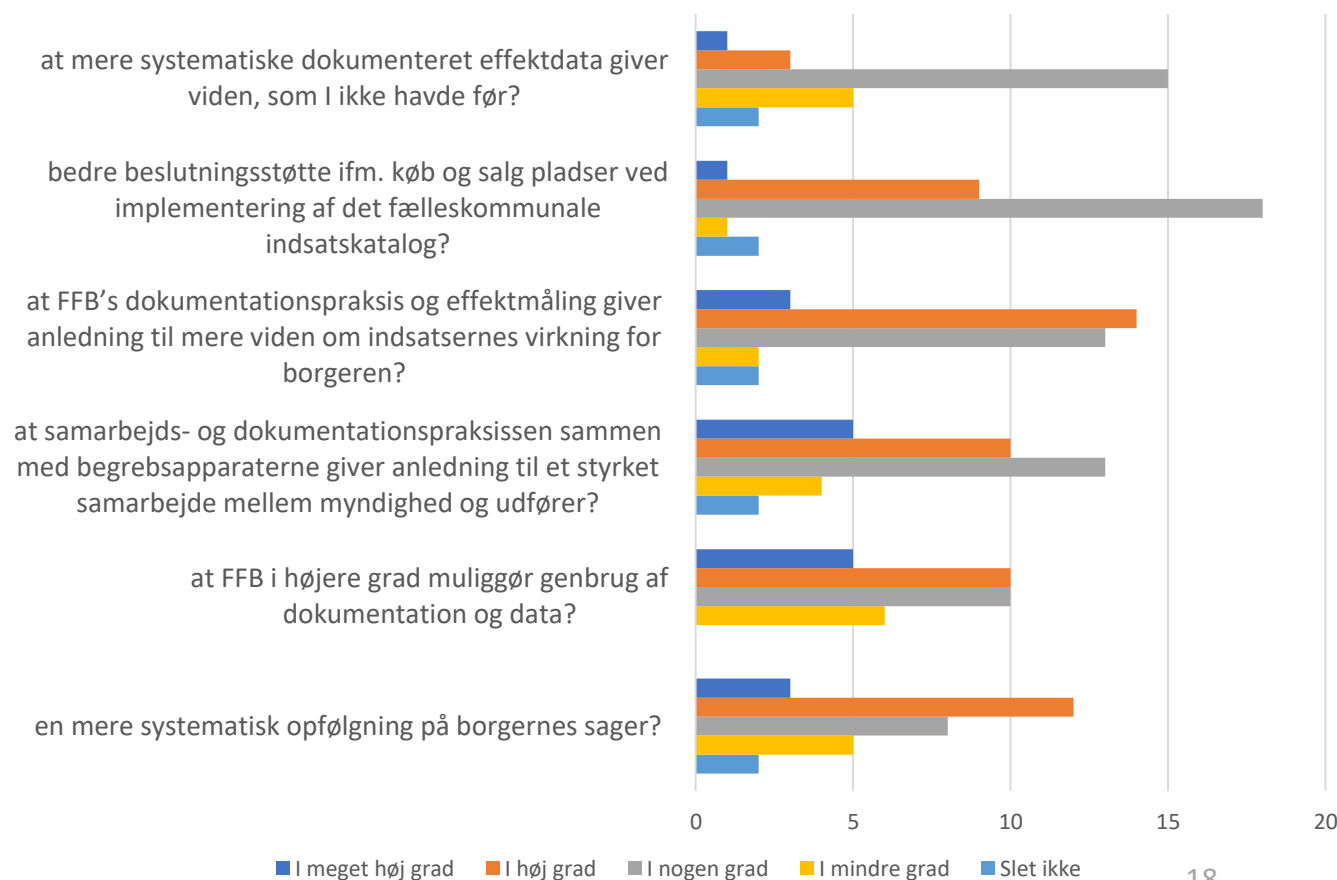
Antal svar n = 41

Oplevede eller forventede gevinster i relation til datainformeret styring og ledelse

Spørgsmålene vedrørende gevinster i relation til en mere datainformeret styring og ledelse viser, at kommunerne bredt set oplever eller forventer at kunne realisere projektets opstillede gevinster ved implementering af Fælles Faglige Begreber.

Som svarene indikerer, bevæger kommunerne sig mod en mere datainformeret styring, ledelse og praksis på det specialiserede voksenområde – en kultur og disciplin, som endnu er ny for mange medarbejderes vedkommende. Det stiller bl.a. nye krav til håndtering og anvendelse af faglige data. En mere datainformeret styring, ledelse og praksis er en bevægelse, der ikke alene sker på det specialiserede voksenområde, men på alle kommunale fagområder. Derfor arbejder KL og kommunerne på den første fælleskommunale datastrategi, som opstiller principper og målsætninger for de dele af datadagsordenen, der kræver, at kommunerne arbejder i fællesskab. Udvikling og anvendelse af flere faglige datastandarder som Fælles Faglige Begreber bliver en af datastrategiens målsætninger.

I hvilken grad oplever I eller forventer I

Antal svar n = 41

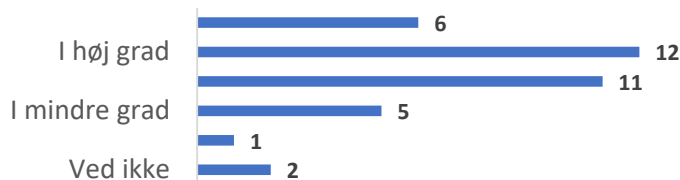
Sammenhængen mellem FFB og VUM 2.0

Med 29 af i alt 37 respondenter (78 %), som svarer at de i nogen grad, i høj grad eller i meget høj grad oplever at det er lykkedes at tydeliggøre sammenhængen, tyder det på at budskabet i nogen grad er blevet udbredt. Kun 1 respondent mener, at det slet ikke er lykkedes, mens 5 respondenter svarer i mindre grad.

Netop sammenhængen – og for så vidt forskelle – mellem FFB og VUM 2.0 har været et emne, som har haft stor bevågenhed i kommunerne og derfor også i sekretariatets kommunikation med kommunerne. Hvis man som kommune ikke er indviet i de to projektet, så forekommer sammenhængen kompleks, og derfor også vanskelig at få overblik over.

Sekretariatets succeskriterie har været, at kommunerne som minimum skal have vished om at FFB er vævet ind i VUM 2.0 og at it-leverandørernes fagsystemer er udviklet som sådan. Sekretariatet har benyttet slidet til højre til at forklare sammenhængen for kommunerne.

I hvilken grad oplever I, at det er lykkedes projektet at tydeliggøre sammenhængen mellem FFB og VUM 2.0

Fælles Faglige Begreber er indarbejdet i VUM 2.0

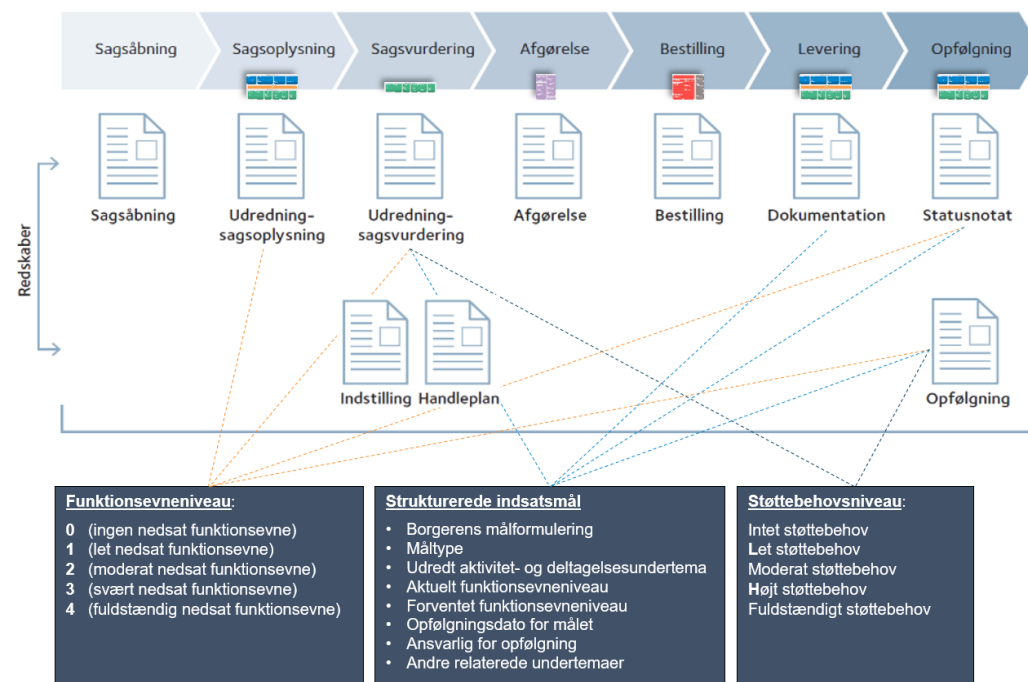
VUM 2.0

- ✓ Hvad vi dokumenterer
- ✓ Recovery og (re)habilitering i hele sagsbehandlingen
- ✓ Lovmæssighed og retssikkerhed
- ✓ Skærpet fokus og styrket analyse i udredningen
- ✓ Fælles begreber på tværs af myndighed og udfører

FFB

- ✓ Hvordan vi dokumenterer
- ✓ Standardiserede og klassificerede begreber
- ✓ Ensartede og strukturerede data om kvaliteten på området
- ✓ Sammenhæng for borgerne
- ✓ Samarbejde og kommunikation lokalt og på tværs af kommuner

Samarbejdet med it-leverandørerne

De it-systemer, som de kommunale myndigheder og de sociale tilbud arbejder i, indkøbes af den enkelte kommune eller virksomhed. Ved projektets opstart viste en kortlægning, at der var fire primære it-leverandører på markedet, nemlig KMD, Systematic, EG og Dedalus (tidligere DXC). Netcompany er sidenhen også blevet leverandør.

Som konsekvens af at der er tale om et flerleverandørmarked, og at KL ønsker at motivere et sundt og konkurrerende marked for fagsystemer til kommunerne, har projektet arbejdet ud fra en efterspørgselsstyret strategi på et flerleverandørmarked. Det betyder at projektet har arbejdet med en høj grad af åbenhed fra projektets start om hvilke succeskriterier der har været styrende, så som sammenhæng mellem VUM og Fælles Faglige Begreber og at Fælles Faglige Begreber specificeres i en uddataspecifikation, som it-leverandørerne godkendes efter. Godkendelsesprocessen gennemføres af MedCom i 2022. Projektet har desuden tilbudt at bidrage ved pilotafrøvnninger af FFB's leverancer i et samarbejde mellem it-leverandørerne og deres kommunale kunder, hvilket tre leverandører har benyttet sig af.

En tidlig dialog med it-leverandørerne viste et ønske om løbende bilaterale møder mellem projektet og den enkelte leverandør. I projektets tre første faser har der derfor været gennemført 1-2 bilaterale leverandørmøder, samt et fælles ledelsesmøde, om året. Herudover har projektet deltaget ved forskellige kommunerettede kundearrangementer hos it-leverandørerne, når it-leverandørerne har fundet det relevant. It-leverandørerne har haft mulighed for at tilmelde sig et Nyhedsbrev rettet særligt mod dem, ligesom der har været almindelig løbende dialog, når det har været relevant fra projektet eller den enkelte leverandør. Den åbne og løbende dialogform har givet mange gode input og refleksioner til projektet, som har styrket kvaliteten af slutleverancerne. En rundspørge hos it-leverandørerne i efteråret 2021 viste, at projektets ambition om tidlig inddragelse, løbende og åben dialog og præcision i uddatakrav til dels er lykket. Nogle efterspørger endnu mere dialog og endnu mere information.

5. Perspektiver og potentialer

Med implementeringen af Fælles Faglige Begreber træder kommunerne nogle afgørende fælles skridt mod gode data på socialområdet, som blandt andet kan give dataunderstøttede sammenhængende borgerforløb og samarbejder mellem kommuner og sociale tilbud.

Rapportens sidste sider indeholder bud på potentialer og perspektiver på videreudvikling af projektet

Perspektivering og potentialer

Kommunerne har de seneste to år haft mulighed for at mødes gennem fire netværksmøder om Fælles Faglige Begreber. Nedenstående perspektiver og potentialer kommer fra disse netværksmøder.

Tidlige erfaringer fra de kommuner, der har implementeret VUM 2.0 og Fælles Faglige Begreber i løbet af sommerhalvåret 2021

Det giver god mening at arbejde med det fælleskommunale indsatskatalog. Indsatskataloget styrker samarbejdet med de sociale tilbud, som med især ydelserne bliver skarpere på, hvilke forventninger der er til dem. Det handler både om indhold af de konkrete ydelser, men også refleksioner over om de sociale tilbud har de rette faglige kompetencer til at løfte alle de opgaver, der følger med de enkelte ydelser. Samtidig ser flere af de sociale tilbud meget positivt på, at bestillingerne fra de kommunale myndigheder som udarbejdes med afsæt i VUM 2.0 og Fælles Faglige Begreber bliver mere ens at gå til, fordi de indeholder samme typer informationer og fælles sprog. Det gør bestillingerne meget nemmere at forstå.

Flere paragrafområdet vil give bredere og bedre datagrundlag

Kommunerne har ved forskellige lejligheder haft mulighed for at drøfte den afgrænsning af Fælles Faglige Begreber-projektet, som blev besluttet i løbet af det første halve år. Datastandarder omfatter i dag Servicelovens §§ 82 a-d, 85, 103, 104, 107, 108 og Almenboliglovens § 105. Mange kommuner efterspørger yderligere datastandardisering, konkret på Misbrugsområdet (Servicelovens § 101 og § 102) samt Herberger (Servicelovens § 110) og eventuelt på Krisecentre (Servicelovens §109). Herudover efterspørgeres at tilbudstypen "Botilbudslignende tilbud" udvides til også at dække andre typer end ældre- og handicapboliger, ligesom der er et generelt ønske om at få flere tilbudstyper (klublignende tilbud, væresteder mv.). Endelig peges også på Brugerstyret Personlig Assistance (Servicelovens § 96) som et af de områder, der med fordel kan standardiseres på relevante data.

Afdækning fra Socialstyrelsen genbekræfter behovet for Fælles Faglige Begreber

En rapport fra Socialstyrelsen (maj 2021) afdækker kommunernes perspektiver på en række udfordringer og behov på det specialiserede socialområde for voksne. Rapporten afspejler og indikerer på ny det udfordringsbillede, som FFB-projektet blev igangsat og udviklet til at skulle imødegå.

I relation til sagsbehandling og kvalitetssikring af indsatser og metoder viser rapporten, at:

- *54 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at anvende data som grundlag for styring efter strategiske målsætninger*
- *52 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at følge og udvikle kvaliteten i socialfaglige indsatser og metoder på en systematisk måde*
- *51 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at anvende data om borgere til refleksion over og udvikling af den socialfaglige praksis*
- *41 pct. oplever udfordringer med at indsamle data om borgerens udvikling og trivsel på en systematisk måde*
- *40 pct. af kommunerne oplever at de særligt oplever udfordringer med at sikre hyppig, systematisk og dokumenteret opfølgning på, om indsatsen har den ønskede effekt, og om de opstillede mål nås.*

Med en fælleskommunal og systematisk dokumentationspraksis, som tilvejebringer strukturerede data om kvaliteten på området, er FFB søsat for imødegå flere af de udfordringer, som rapporten peger på. Socialstyrelsens undersøgelser understreger således behovet for, at kommunerne prioriterer implementering af FFB og VUM 2.0.

Rapporten kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside: [Udfordringer i forhold til voksne på det specialiserede socialområde - kommunale perspektiver](#) — Socialstyrelsen - Viden til gavn

Udfordringer i forhold
til voksne på det
specialiserede
socialområde

Kommunale perspektiver

maj 2021

Viden til gavn